
NOTAT OM FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF RADIO- OG FJERNSYNSLOVEN

---

3. oktober 2005

1. Opdrag

Nærværende notat indeholder en redegørelse for de EU-retlige betænkeligheder, som kan rejses i forbindelse med vedtagelse af forslag til Lov om ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed (Ny lokalradio- og lokal-tv-ordning m.v.) (herefter "lovforslaget").

Vi har i den forbindelse modtaget kopi af Kulturministerens brev til Modern Times Group (MTG) af 9. september 2005, som tager stilling til MTG's høringssvar af 15. august 2005.

2. Konklusion

Det er vores vurdering, at statens tildeling af tilladelser for programvirksomhed ("sendetilladelser") vil krænke **EF-traktatens regler om fri bevægelighed**, såfremt den foretages uden at iagttage grundlæggende principper om gennemsigtighed (offentlighed) og ikke-diskrimination.

Mens det ikke kan udelukkes, at også den hidtidige tildeling af sendetilladelser har skullet respektere ovennævnte principper, er der et særligt behov for iagttagelse af disse principper i forbindelse med indførelse af de nye regler for lokal radio- og tv, hvorved der tilføres de eksisterende sendetilladelser en betydelig kommerciel værdi. Denne konklusion understøttes bl.a. af lovens § 45, hvorefter tildeling af sendetilladelser skal foregå i forbindelse med en udbudsprocedure.

Den foreslåede ordning kan således ikke gennemføres uden iagttagelse af ovennævnte principper om gennemsigtighed (offentlighed) og ikke-diskrimination, idet alle interesserede virksomheder skal gives mulighed for at afgive tilbud på de omtalte sendetilladelser.

Det følger samtidig heraf, at staten er afskåret fra at forlænge de eksisterende lokale sendetilladelser uden at respektere ovennævnte principper, idet enhver forlængelse må anses for at udgøre en ny tildeling. Den foreslåede overgangsordning, hvorefter Radio- og tv-nævnet kan forlænge eksisterende sendetilladelser indtil 31.10.2009, forekommer os derfor problematisk i lyset af EU-reglerne.

Det bemærkes i den forbindelse, at reglerne om ekspropriation (herunder statens risiko for at blive mødt med et erstatningskrav fra de eksisterende rettighedshavere) samt et eventuelt ønske fra statens side om at foretage et samlet udbud ikke kan føre til et andet resultat. Hvad angår sidstnævnte forhold ses staten ingenlunde at være afskåret fra allerede nu at foretage et samlet udbud af sendetilladelserne, idet det kan forudsættes i udbudsmaterialet, at den vindende tilbudsgiver overtager sendetilladelserne løbende efterhånden som de eksisterende sendetilladelser udløber. Det bemærkes, at den nye ordning alene kan gennemføres, efterhånden som de gældende tilladelser udløber.

Lovforslaget risikerer ligeledes at være i konflikt med **EU's statsstøttere** (EF-traktatens artikel 87), i det omfang en udvalgt gruppe markedsaktører (de eksisterende rettighedshavere) modtager en fordel, som ikke gives til øvrige fjernsynsselskaber.

Da det i den forbindelse antages, at sendetilladelserne har en væsentlig kommerciel værdi (særligt efter lovforslagets ikrafttræden), må statens manglende opkrævning af en koncessionsafgift betragtes som statsstøtte, der skal anmeldes til Europa-kommissionen, inden den sættes i værk.

Konsekvensen af manglende anmeldelse er, at støtten må anses for ulovlig og kan anfægtes ved de nationale domstole.

Det kan i den forbindelse ikke udelukkes, at også den hidtidige tildeling af sendetilladelser har påført rettighedshaverne en fordel, som de ikke ville have opnået under normale markedsvilkår, og som derfor udgør ulovlig statsstøtte.

3. Baggrund

Ved lovforslaget foreslås ophævelse af den eksisterende lovs kapitel 9, der stiller særlige krav til udøvelse af programvirksomhed inden for et lokal område og således særskilt regulerer udstedelse af tilladelser til programvirksomhed (også omtalt som "sendetilladelser"), jf. lovforslagets § 1, nr. 30.

Denne ændring vil bl.a. betyde

- nedlæggelse af de lokale radio- og fjernsynsnævn og overdragelsen af opgaverne til Radio- og tv-nævnet med henblik på én centraliseret tildeling af sendetilladelser fremover,
- ophævelse af kravet om, at ansøger/tilladelseshaver skal have lokal radio- eller tv-virksomhed som hovedformål (indeholdt i §§ 53 og 54, stk. 1), og
- ophævelse af kravet om, at ansøger/tilladelseshaver skal dagligt sende mindst ½ times lokalt producerede nyheds- og aktualitetsprogrammer eller andre programmer med udgangspunkt i lokalsamfundet (indeholdt i § 54, stk. 1).

Tilladelse til programvirksomhed vil herefter blive reguleret af radio- og tv-lovens § 45, stk. 3 (efter ændring stk. 2), hvorefter tilladelse til programvirksomhed af Radio- og tv-nævnet meddeles efter udbud (mod betaling af koncessionsafgift). Kulturministeren vil i den forbindelse kunne fastsætte nærmere regler om udbudsforretningerne i henhold til stk. 2 (lovforslagets § 1, nr. 3).

Eksisterende sendetilladelser har hidtil været tildelt efter ansøgning uden betaling af nogen koncessionsafgift.

Ved lovforslaget foreslås endvidere indførelse af

- 1) en overgangsordning for fjernsynsvirksomhed, hvorefter

- a) sendetilladelser, der udløber i perioden 01.01.2006-31.10.2009 kan blive forlænget af Radio- og tv-nævnet indtil 31. oktober 2009 (§ 2, stk. 3), og
  - b) ledige sendemuligheder i særlige tilfælde kan udbydes til andre tilladelsesindehavere i det område, som sendemuligheder er udmeldt til, indtil 31.10.2009 (§ 2, stk. 3); samt
- 2) ophævelse af reglerne om "must carry", samtidig med at det præciseres, at stationerne fremover må indgå aftale med fællesantenneanlæggene om distribution mod betaling (§ 1, nr. 7).

For så vidt angår forslaget om ophævelse af "must carry" fremgår det af bemærkningerne til lovforslaget, at

"[f]orslaget om afskaffelse af "must carry" for lokal-tv skal ses på baggrund af, at medieudviklingen har medført, at der i dag kun er et begrænset indhold af rent lokalt programstof på de kommercielle networking-kanaler. Der synes derfor ikke at være et sagligt behov for at opretholde "must carry"-forpligtelsen for disse kanaler, der på baggrund af "must carry"-forpligtelsen gives en vederlagsfri, konkurrencemæssig fordel, der ikke tilkommer de øvrige kommercielle tv-kanaler i Danmark. De kommercielle lokal-tv-stationer må – som de har udviklet sig frem til i dag – sidestilles med almindelig kommerciel fjernsynsvirksomhed. Med afskaffelsen af "must carry"-forpligtelsen ligestilles lokal-tv-stationerne med andre kommercielle kanaler, og stationerne må indgå aftale med fællesantenneanlæggene om distribution. Lokal-tv-stationerne kan i den forbindelse opkræve betaling for distributionen.

[...]

På grund af det begrænsede lokale indhold savnes [endvidere] et sagligt argument for i EU-retligt perspektiv [direktiv 2002/22/EF af 7. marts 2002] at bevare "must carry" for lokal-tv."

For så vidt angår den forslåede overgangsordning, fremgår det af bemærkningerne til lovforslaget, at denne bl.a. er motiveret i ønsket om "ikke at skabe unødige administrative byrder for de tilladelsesindehavere, hvis tilladelser fortsat er i kraft på tidspunktet for lovens ikrafttræden[...]" samt at "sikre en optimal frekvensøkonomi", ligesom der "kan være tale om [...]uattraktive og begrænsede [...] sendemuligheder".

4. Tildeling eller forlængelse af senderettigheder skal respektere grundlæggende EU-retlige principper om gennemsigtighed og ikke-diskrimination, jf. EF-traktatens principper om fri bevægelighed (særligt EF-traktatens artikel 43 og 49).

4.1 Myndigheders tildeling af koncession er ikke lovreguleret

Tildelingen af koncession er ikke underlagt et skriftligt regelsæt, hverken i dansk ret eller EU-ret.

En stor del af de offentlige kontrakttildelinger reguleres af udbudsdirektivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2004/18/EF af 31. marts om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter). Direktivet, der er implementeret i dansk ret ved bekendtgørelse nr. 937 af 16. september 2004, trådte i kraft

den 1. januar 2005 og erstatter en række ældre direktiver på området. Koncessionskontrakter om tjenesteydelser er dog eksplicit undtaget fra udbudsdirektivets anvendelsesområde, jf. direktivets artikel 17.

Danske myndigheder er således ikke i medfør af disse regler forpligtet til at følge specifikke procedurer ved tildeling af en koncession.

En myndighed er imidlertid altid forpligtet til at overholde EF-traktaten, herunder bl.a. Traktatens principper om ikke-diskrimination, gennemsigtighed og proportionalitet, uanset om en kontrakt er undtaget fra udbudsdirektivets detaljerede bestemmelser. Dette følger klart af EF-domstolens afgørelser, jf. nedenfor.

4.2 Praksis

4.2.1 EF-domstolens og Konkurrencestyrelsens afgørelser

EF-domstolens afgørelse i sagen C-324/98, Telaustria og Telefonadress

Sagen vedrørte en østrigsk statsvirksomhed, der har ansvaret for udfærdigelse af telefonbøger. Myndigheden ønskede at udlicite opgaven i form af en tjenesteydelseskoncession. Koncessionshaveren skulle indsamle og bearbejde abonnentdata, trykke telefonbøger og udføre reklamevirksomhed. Dennes vederlag skulle bestå af indtægten ved salg af telefonbøger og reklameindtægter.

Efter at den østrigske statsvirksomhed havde annonceret om tjenesteydelsen i en avis, klagede to virksomheder til et østrigsk klageorgan med påstand om, at koncessionen skulle udbydes i medfør af EU's udbudsregler. Det østrigske klageorgan stillede en række præjudicielle spørgsmål til EF-domstolen, som gik ud på at afklare om koncessionen var udbudspligtig efter forsyningsvirksomheds-¹ eller tjenesteydelsesdirektivet².

EF-domstolen fastslog, at der var tale om en tjenesteydelsesaftale, der som udgangspunkt var omfattet af forsyningsvirksomhedsdirektivet. Dog udtalte Domstolen, at:

*"Selv om en sådan aftale er omfattet af [forsyningsvirksomhedsdirektivet], er den på fællesskabsrettens nuværende udviklingstrin udelukket fra anvendelsesområdet for dette direktiv, navnlig fordi den modydelse, som den førstnævnte virksomhed leverer til den anden, består i, at sidstnævnte virksomhed med henblik på at opnå betaling får ret til sin egen ydelse."*³

EF-domstolen slog dog samtidig fast, at:

"... selv om de pågældende aftaler på fællesskabsrettens nuværende udviklingstrin er udelukket fra anvendelsesområdet for [forsyningsvirksomhedsdirektivet], er de ordregivende myndigheder, der indgår aftalerne, forpligtet til at overholde traktatens grundlæggende regler i almindelighed og princippet om forbud mod forskelsbehandling på grundlag af nationalitet i særdeleshed.

Som Domstolen fastslog i sin dom af 18. november 1999, sag C-275/98, Unitron Scandinavia [...], indebærer dette princip navnlig en gennemsigtighedsforpligtelse, således at den ordregivende myndighed kan sikre sig, at princippet overholdes.

¹ Rådets direktiv 93/38/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation.

² Rådets direktiv 92/50/EØF af 18. juni 1992 om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige tjenesteydelsesaftaler.

³ C-324/98, Telaustria og Telefonadress, præmis 58.

Denne gennemsigtighedsforpligtelse, der påhviler den ordregivende myndighed, består i at sikre en passende grad af offentlighed til fordel for enhver potentiel tilbudsgiver, der gør det muligt at åbne markedet for tjenesteydelserne for konkurrence og at kontrollere, at udbudsprocedurerne er upartiske.”⁴

EF-domstolens afgørelse i sagen C-231/03, Coname

Sagen vedrørte en italiensk kommunes overdragelse af retten til at udføre tjenesteydelser i forbindelse med drift, levering og vedligeholdelse af metangasforsyningsanlægget. Kommunen havde ved direkte tildeling overdraget retten til at udføre tjenesteydelserne til et selskab, hvor kommunen i fællesskab med provinsen og så godt som samtlige andre kommuner i provinsen ejer størsteparten af kapitalen.

Leverandøren, der tidligere havde haft ret til at udføre disse tjenesteydelser, anlagde sag med påstand om, at tildelingen af den pågældende tjenesteydelse skulle være sket ved udbud. Det italienske klageorgan forelagde EF-domstolen et præjudicielt spørgsmål, som bl.a. gik ud på at afklare, om EF-traktatens artikel 43 og 49, som forbyder henholdsvis hindringer for den frie etableringsret for borgere i en medlemsstat på en anden medlemsstats område og den frie udveksling af tjenesteydelser inden for Fællesskabet for så vidt angår borgere i medlemsstaterne, er til hinder for, at offentlige kontrakter om varetagelse af gasforsyning tildeles direkte uden forudgående afholdelse af udbud.

EF-domstolen kom indledningsvis frem til, at sagen omhandlede en koncessionskontrakt, som hverken var omfattet af tjenesteydelsesdirektivet⁵ eller forsyningsvirksomhedsdirektivet⁶. Imidlertid var forholdet omfattet af EF-traktatens regler om fri bevægelighed (artikel 43 og 49). EF-domstolen udtalte følgende:

”I mangel af en sådan regulering skal de fællesskabsretlige følger af tildelingen af sådanne koncessionskontrakter fortolkes i lyset af den primære ret og navnlig de grundlæggende friheder, der er nedfældet i traktaten.

Det skal i denne forbindelse bemærkes, at for så vidt som den omhandlede koncessionskontrakt også kan have interesse for en virksomhed, der er beliggende i en anden medlemsstat end den, hvori [kommunen] ligger, kan tildelingen af denne koncessionskontrakt til en virksomhed, der er beliggende i sidstnævnte medlemsstat, udgøre en forskelsbehandling af virksomheden i den anden medlemsstat, hvis der ikke er gennemsigtighed (jf. i denne retning Telaustria og Telefonadress-dommen, præmis 61).

Hvis der ikke er gennemsigtighed, har sidstnævnte virksomhed nemlig ingen reel mulighed for at tilkendegive sin interesse i at opnå tildeling af den omhandlede koncessionskontrakt.

Medmindre den er begrundet ud fra objektive omstændigheder, er en sådan forskelsbehandling [...] udtryk for indirekte forskelsbehandling på baggrund af nationalitet, hvilket er forbudt i henhold til artikel 43 EF og 49 EF...”⁷

EF-domstolen nævner herefter, at særlig omstændigheder f.eks. kan være en meget begrænset økonomisk betydning, hvorefter det

⁴ C-324/98, Telaustria og Telefonadress, præmis 60-62.

⁵ Rådets direktiv 92/50/EØF af 18. juni 1992 om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige tjenesteydelsesaftaler.

⁶ Rådets direktiv 93/38/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation.

⁷ C-231/03, Coname, præmis 16-19.

"... med rette kan hævdes, at en virksomhed i en anden medlemsstat end den, hvori [kommunen] ligger, ikke ville være interesseret i at opnå tildeling af den omhandlede koncessionskontrakt, og at virkningerne for de omhandlede grundlæggende friheder må betragtes som for usikre og for indirekte til, at man kan fastslå, at disse er blevet tilsidesat..."⁸

Endelig nævner EF-domstolen, at kravene til gennemsigtighed

"... – uden nødvendigvis at indebære en forpligtelse til at afholde et udbud – bl.a. skal gøre det muligt for en virksomhed i en anden medlemsstat [...] at få adgang til de nødvendige oplysninger vedrørende den omhandlede koncessionskontrakt, før denne tildelles, således at denne virksomhed, hvis den måtte have ønsket det, ville have været i stand til at tilkendegive sin interesse i at opnå tildeling af koncessionskontrakten."⁹

Konkurrencestyrelsens udtalelse om "Udbud af en koncessionskontrakt", maj 2003

I en vejledende udtalelse udtaler Konkurrencestyrelsen sig om en myndigheds forpligtelse i forbindelse med tildeling af en koncessionskontrakt. Konkurrencestyrelsens udtalelse er i resuméform gengivet således på styrelsens hjemmeside:

"Konkurrencestyrelsen har udtalt sig om udlicitering af salget af oplysninger fra en offentlig datakilde til en enkelt privat distributør, som skal skaffe sig indtægter ved salg af bearbejdet/ubearbejdet materiale dels til slutbrugere, dels til andre distributører.

Leverandøren får sine indtægter ved at udnytte sin eneret, ikke gennem betaling fra den offentlige part. Der er derfor tale om en koncession, hvorfor der ikke er pligt til at følge direktivernes detaljerede procedureforskrifter, men derimod krav om markedstest i en eller anden form, der ikke krænker diskriminationsforbudet og det heraf afledte gennemsigtighedsprincip.

Dette krav var opfyldt, allerede fordi den offentlige part ville annoncere i EF-Tidende i et begrænset udbud, hvor man først vil prækvalificere et antal leverandører, og dernæst vælge det tilbud, der gav den offentlige part størst indtægter."¹⁰

4.2.2 Konklusioner afledt af praksis

EF-domstolens afgørelser i sagerne C-324/98, *Telaustria* og *Telefonadress* samt C-231/03, *Coname* medfører, at offentlige myndigheder er forpligtet til at efterleve et princip om gennemsigtighed og ikke-diskrimination ved tildeling af tjenesteydelseskoncessioner, som kan have interesse for potentielle udenlandske tilbudsgivere, medmindre der foreligger objektive omstændigheder.¹¹

Afgørelserne fastslår en allerede gældende retstilstand og er således ikke udtryk for en praksisændring. EF-domstolen har således ikke i afgørelserne givet udtryk for, at de af traktaten afledte principper alene skal anvendes i forbindelse med fremtidige koncessionstildelinger.¹²

⁸ C-231/03, *Coname*, præmis 20.

⁹ C-231/03, *Coname*, præmis 21.

¹⁰ Konkurrencestyrelsens hjemmeside, www.ks.dk/udbud/ks_udtalelser/2003/vejl/fuld/kont/.

¹¹ C-324/98, *Telaustria* og *Telefonadress*, præmis 58 og C-231/03, *Coname*, præmis 16 og 19.

¹² Domstolen valgte således ikke at begrænse rækkevidden af *Coname*-dommen til kun at gælde for fremtidige situationer (således som det fx var tilfældet i sag C-415/93, *Bosman* og sag 24/86, *Blaizot*).

Kravet om at myndighederne skal overholde EF-traktatens principper må formodes at skærpes i det omfang, at virksomheden, der tildeles koncessionen, ikke skal levere en tjenesteydelse, f.eks. public service i form af regionalt eller lokalt programstof, idet koncessionen i det tilfælde vil være forholdsmæssigt mere værd.

Overholdelse af EF-traktatens principper indebærer, at myndigheden skal sikre, at der ikke sker forskelsbehandling på grundlag af nationalitet. Forpligtelsen består blandt andet i *"en passende grad af offentlighed til fordel for enhver potentiel tilbudsgiver, der gør det muligt at åbne markedet for tjenesteydelserne for konkurrence og at kontrollere, at udbudsprocedurerne er upartiske"*.¹³

Hvis en koncession har interesse for en virksomhed i en anden medlemsstat, vil en tildeling heraf til en lokal virksomhed udgøre EU-retsstridig forskelsbehandling, hvis tildelingsproceduren ikke er gennemsigtig.¹⁴ Formålet med gennemsigtighed i forbindelse med tildelingen er, at udenlandske virksomheder skal være i stand til at tilkendegive deres interesse i at opnå tildeling af koncessionen, hvis de måtte ønske det.¹⁵

Gennemsigtighedsforpligtelsen må antages at indebære, at der i forbindelse med tildeling af koncessioner skal ske en form for offentliggørelse af, at der vil ske en koncessionstildeling. En sådan offentliggørelse kræver formentlig en form for annoncering i bredere forstand (international offentliggørelse), der gør det muligt for udenlandske virksomheder at blive opmærksomme på en forestående koncessionstildeling. I den forbindelse henvises til Kommissionens Meddelelse om statsstøtteelementer i forbindelse med offentlige myndigheders salg af jord og bygninger, hvorefter *"[s]alg af jord og bygninger, som i kraft af deres store værdi eller andre egenskaber kunne tiltrække investorer med aktiviteter på europæisk eller internationalt plan, bør annonceres i jævnlige udkommende internationale publikationer"*.¹⁶

Undladelse af at iagttage princippet om gennemsigtighed vil kun være undskyldeligt og i overensstemmelse med Traktaten, hvis særlige omstændigheder gør, at det med rette kan hævdes, at en virksomhed i en anden medlemsstat *"... ikke ville være interesseret i at opnå tildeling af den omhandlede koncessionskontrakt, og at virkningerne for de omhandlede grundlæggende friheder må betragtes som for usikre og for indirekte til, at man kan fastslå, at disse er blevet tilsidesat"*. En sådan særlig omstændighed kan f.eks. være en meget begrænset økonomisk betydning.¹⁷

Kravet om gennemsigtighed – der skal sikre, at den udenlandske virksomhed er i stand til at tilkendegive sin interesse i at opnå tildeling af koncessionskontrakten, hvis den måtte ønske det – har ikke noget reelt indhold, såfremt myndigheden ikke også er forpligtet til at ligebehandle de virksomheder, der tilkendegiver interesse for koncessionen. I den forbindelse skal det erindres, at forskelsbehandling på baggrund af nationalitet er forbudt i henhold til EF-traktatens artikel 12, 43 og 49, medmindre den er begrundet ud fra objektive omstændigheder.

Ligebehandling af de virksomheder, der er interesserede i koncessionen, må medføre, at alle interesserede virksomheder skal have adgang til at byde på koncessionen, såfremt de i øvrigt vurderes at være egnede, ligesom alle tilbud skal vurderes sagligt og på samme grundlag. I den forbindelse antages det, at myndigheden er forpligtet til at offentliggøre de kriterier, som den vil vurdere virksomheder og tilbud efter. Det er den

¹³ C-324/98, Telaustria og Telefonadress, præmis 62.

¹⁴ C-231/03, Coname, præmis 17.

¹⁵ C-231/03, Coname, præmis 21.

¹⁶ EFT 1997 C 209, s. 3, punkt II, 1 (a).

¹⁷ C-231/03, Coname, præmis 20.

eneste måde, hvorpå kravet om gennemsigtighed kan sikres i tildelingsprocessen, således at det positivt kan dokumenteres, at alle virksomheder er behandlet lige i forbindelse med vurderingen af virksomhedernes egnethed og tilbud.

4.3 Forslaget til lov om ændring af radio- og fjernsynsloven set i lyset af praksis

4.3.1 Udstedelse af sendetilladelser udgør tildeling af koncession

Indledningsvis skal det slås fast, at der ved udstedelse af tilladelse til programvirksomhed ved jordbaserede sendemuligheder er tale om tildeling af koncessioner. Dette fremgår også forudsætningsvis af § 45, stk. 4 i den nuværende lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, hvorefter *"[t]illadelse til programvirksomhed efter stk. 1 kan betinges af betaling af koncessionsafgift"*.

Det følger af EF-domstolens praksis gennemgået ovenfor, at Kulturministeriet er forpligtet til at efterleve EF-traktatens principper ved tildeling af en koncession.

Efterlevelse af EF-traktatens principper fordrer, at Kulturministeriet før tildelingen af en koncession sikrer en passende grad af offentlighed omkring myndighedens intentioner om at tildele den pågældende koncession, således at eventuelt interesserede udenlandske virksomheder har mulighed for at tilkendegive deres interesse i at opnå tildeling af denne. Såfremt der er flere interesserede virksomheder, skal disse have lov til at byde på koncessionen på lige vilkår.

Idet EF-domstolens praksis vedrørende tildeling af koncessionskontrakter alene fastslår og præciserer gældende ret, har Kulturministeriet også i forbindelse med den hidtidige tildeling af sendetilladelser været forpligtet til at overholde EF-traktatens principper.

I den forbindelse kan det synes tvivlsomt, om de hidtidige tildelinger samt løbende forlængelser af sendetilladelser har været i overensstemmelse med EF-traktatens krav om gennemsigtighed og ikke-diskrimination.

4.3.2 Under alle omstændigheder medfører lovforslaget væsentlige ændringer af de eksisterende koncessioner, der i sig selv nødvendiggør iagttagelse af EF-traktatens principper om gennemsigtighed og ikke-diskrimination

Ved lovforslaget (1) ophæves kravet om, at ansøger/tilladelsehaver skal have lokal radio- eller tv-virksomhed som hovedformål samt sende daglige mindst ½ times lokalt programstof (hidtil indeholdt i lovens §§ 53-54), (2) "must carry"-status ophæves og (3) der indføres adgangen til brugerbetaling.

Hertil kommer, at der med lovforslaget vil blive mulighed for at erhverve sendetilladelserne samlet for hele landet, hvorved sendetilladelserne bliver langt mere attraktive for nyttilkommende virksomheder (virksomheder, der ikke deltager i det eksisterende TvDanmark-samarbejde).

Disse forhold bevirker samlet en væsentlig forøgelse af sendetilladelsernes værdi (samt en ændring af det grundlag, som de allerede udstedte sendetilladelser er udstedt på), der nødvendiggør iagttagelse af principperne om gennemsigtighed og ikke-diskrimination.

Kulturministeren har i sit svar til MTG af 9. september 2005 anført, at selvom ophævelsen af "must carry"-forpligtelsen medfører som en naturlig konsekvens, at de eksisterende lokal-tv-stationer kan opkræve brugerbetaling fra fællesantenneanlæggene, in-

debærer det ikke en fordel for lokal-tv-stationerne. Dette begrundes med, at opkrævningen af brugerbetaling er hæmmet af, at alle kan tage kanalen med stueantenne, og at man har en kommerciel interesse til at komme ud til så mange som muligt.

Kulturministeren synes herved at mene, at tildeling af sendetilladelserne ikke har nogen kommerciel værdi for rettighedshaverne.

Denne argumentation synes for det første at stride imod den omstændighed, at loven selv bygger på den forudsætning, at der i forbindelse med fremtidige tildelinger kan opkræves en koncessionsafgift.

Kulturministerens argumentation synes for det andet modsagt af de beregninger, som MTG har foretaget. Der henvises til MTG's høringssvar af 15. august 2005.

For det tredje er det ikke sandsynliggjort, at den eventuelle "ulempe", der måtte være knyttet til afskaffelse af "must carry"-status, overstiger den fordel, der er knyttet til afskaffelse af kravet om, at tv-selskabet skal have lokal fjernsynsvirksomhed som hovedformål og sende mindst ½ times programmer med lokalt producerede programstof.

For det fjerde er det ikke blevet sandsynliggjort, at forbrugerne – særligt i tætbefolkede områder – vil foretrække stueantenne frem for fællesantenne og de derved knyttede problemer med at veksle mellem stue- og fællesantennestik, så længe der er tale om betaling af en relativt beskedne månedlig afgift.

Eftersom sendetilladelserne under de nye vilkår har en væsentlig kommerciel interesse, må ændringen af grundlaget for sendetilladelserne betragtes som tildeling af en ny sendetilladelse og dermed en ny koncession. Ændringen af vilkårene for sendetilladelserne medfører således, at Kulturministeriet er forpligtet til at følge EF-traktatens principper, herunder forpligtelsen til at lade interesserede virksomheder byde på de pågældende sendetilladelser.

Det fremstår som åbenbart i strid med EF-traktatens forbud mod nationalitetsdiskrimination, såfremt en myndighed – uden at iagttage EF-traktatens gennemsigtighedsforpligtelse – tildeler en koncession til en indenlandsk virksomhed, hvorefter den ved at ændre grundlæggende i vilkårene for koncessionen forøger værdien af denne markant igen uden at iagttage EF-traktatens gennemsigtighedsforpligtelse – og i øvrigt uden at kræve betaling herfor.

4.3.3 Forlængelser

De enkelte lokale sendetilladelser er tildelt for et afgrænset tidsrum. Sendetilladelserne vil udløbe løbende i perioden frem til 31. oktober 2009. Det bemærkes, at der kun er én sendetilladelse, der udløber den 31. oktober 2009, mens de øvrige sendetilladelser udløber inden denne dato, heraf er visse allerede udløbet¹⁸.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at de allerede tildelte sendetilladelser, der udløber før den 31. oktober 2009, vil kunne forlænges frem til denne dato.

¹⁸ Vi har forstået, at sendetilladelserne (der alle er blevet tildelt for en 7-årig periode) udløber som følger : TvDanmark – Sydsjælland: 31-12-2004; TvDanmark Odense: 31-12-04; TvDanmark Ålborg 28-2-05; TvDanmark Lolland: 15-03-05; TvDanmark Midtjylland: 30-9-06; TvDanmark Esbjerg: 30-9-06; TvDanmark Vestsjælland: 31-12-06; TvDanmark København: 30-9-08; TvDanmark Syd: 31-12-08; TvDanmark Østjylland: 31-3-09; TvDanmark Randers: 31-7-09; TvDanmark – Svendborg: 31-10-09;;

Hertil kommer, at Kulturministeren ved bekendtgørelse nr. 1474 af 15. december 2004 allerede har fastsat, at de eksisterende sendetilladelser skal forlænges frem til den 2. marts 2006.

For flere sendetilladelsers vedkommende vil der således være tale om forlængelser på adskillige år.

Enhver forlængelse af en allerede indgået aftale om sendetilladelse vil udgøre en ny aftale, medmindre muligheden for forlængelse er indarbejdet i det eksisterende aftalegrundlag. En forlængelse vil således som udgangspunkt være lig med tildeling af ny koncession.

Som allerede påpeget, kan der ikke være tvivl om, at de omhandlede sendetilladelser har en sådan interesse for udenlandske potentielle tilbudsgivere, at offentlighedsforpligtelserne, som følger af EF-domstolens praksis, skal iagttages ved tildelingen af en koncession, medmindre der foreligger objektive omstændigheder.

Det er i sig selv betænkeligt, at en række sendetilladelser allerede er blevet forlænget frem til den 2. marts 2006.

Det bemærkes i den forbindelse, at de politiske partier i forbindelse med medieforliget af 17. juni 2004¹⁹ udtrykkeligt forudsatte, at "[d]en nye ordning gennemføres efterhånden som de gældende tilladelser udløber..."²⁰.

4.3.4 Er der særlige objektive omstændigheder?

Undladelse af at iagttage princippet om gennemsigtighed (og det deraf afledte princip om ikke-diskrimination) vil kun være undskyldeligt, hvis særlige omstændigheder gør, at det med rette kan hævdes, at en virksomhed i en anden medlemsstat

"... ikke ville være interesseret i at opnå tildeling af den omhandlede koncessionskontrakt, og at virkningerne for de omhandlede grundlæggende friheder må betragtes som for usikre og for indirekte til, at man kan fastslå, at disse er blevet tilsidesat".

Det må i denne forbindelse antages, at den stærke interesse fra udenlandske tilbudsgivere fører til, at der må kræves særligt stærke objektive omstændigheder for at undlade at følge EF-traktatens forpligtelser til at sikre offentlighed og ligebehandling ved tildeling af de omtalte koncessionskontrakter.

4.3.4.1 Ekspropriation

Kulturministeren har i sit svar til MTG af 9. september 2005 udtalt, at hvis sendemulighederne udbydes hurtigt efter lovens vedtagelse, kan der "... være tale om, at de eksisterende lokal-tv-stationer udsættes for et indgreb af ekspropriativ karakter".

Ministeren udtaler endvidere vedrørende forlængelserne af de eksisterende sendetilladelser, at "... de eksisterende tilladelsesindehavere på [...] lokal-tv-området har baseret deres drift på, at de får denne forlængelse."

¹⁹ "Tillægsaftale nr. 3 til medieaftalen for 2002-2006 om ny administrativ struktur på lokalradio- og tv-området, ny lokal tv-ordning og ny tilskudsordning", dateret 17. juni 2004.

²⁰ Understregning tilføjet.

Det kan ikke umiddelbart udelukkes, at opsigelse af de eksisterende sendetilladelser vil kunne medføre et krav om erstatning fra de eksisterende sendetilladelsesindehavere i medfør af grundlovens regler om ekspropriation.

Imidlertid vil truslen om et erstatningskrav næppe kunne udgøre en særlig objektiv omstændighed, der kan begrunde en fravigelse af EF-traktatens grundlæggende principper.

Det bemærkes i den forbindelse, at nationale regler – f.eks. regler om ekspropriation – ikke må hindre staten i at fjerne en rettighed tildelt i strid med EF-traktaten. Dette følger klart af fællesskabsrettens principper om effektivitet, hvorefter nationale bestemmelser ikke må være udformet således, at de umuliggør håndhævelse af de rettigheder, som er hjemlet i fællesskabsretten.²¹

Som allerede nævnt foreligger der holdepunkter for at antage, at de nuværende sendetilladelser er udstedt og løbende blevet forlænget i strid med EU-retten.

Endelig bemærkes, at de eksisterende rettighedshavere har modtaget deres sendetilladelser under den forudsætning, at (1) der påhvilede dem en række lokal-tv-specifikke (public service-lignende) forpligtelser, der til gengæld gav dem "must carry"-status og (2) adgangen til at opkræve brugerbetaling var udelukket. Ved ophævelsen af disse forhold er der sket en væsentlig værdiforøgelse af sendetilladelserne, der ikke kan anses for omfattet af de hidtidige koncessionsbetingelser, og som de eksisterende rettighedshavere således ikke kan gøre krav på.

For så vidt angår forlængelsen af de eksisterende sendetilladelser fremstår det som åbenbart, at tilladelsesindehaverne hele tiden har vidst, at kontrakten udløb på et bestemt tidspunkt. At sendetilladelserne hidtil er blevet forlænget (muligvis i strid med EF-traktaten), kan ikke medføre, at tilladelsesindehaverne har en berettiget forventning om, at sendetilladelserne vil blive forlænget ud over den til enhver tid foreliggende tilladelsesperiode.

4.3.4.2 De nuværende lokal-tv-stationer er ikke berettigede til "must carry"-status

Af Kulturministerens svar til MTG af 9. september 2005 kunne man få det indtryk, at den reelle begrundelse for lovforslaget – som medfører en væsentlig ændring af grundlaget for nuværende og fremtidige sendetilladelser – er, at de eksisterende sendetilladelsesindehavere ikke lever op til de forpligtelser, som kan begrunde en "must carry"-rettighed.

Det må i den forbindelse afvises, at staten benytter de eksisterende rettighedshaveres manglende efterlevelse af de forpligtelser, der kan begrunde "must carry"-status, til at tilføre de eksisterende rettighedshavere en yderligere fordel (ret til brugerbetaling) i strid med EF-traktatens grundlæggende regler og principper. Et adækvat alternativ ville være at sikre efterlevelsen af de eksisterende forpligtelser, der begrunder en "must carry"-status.

4.3.4.3 Ønske om samlet udbud

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at den opstillede bemyndigelse til at forlænge de eksisterende sendetilladelser frem til 31. oktober 2009 er begrundet i et ønske om at udbyde alle lokal-tv-sendetilladelserne samlet.

²¹ Jf. f.eks. sag 199/82, San Giorgio, præmis 12.

Det er ikke nærmere angivet hvilke hensyn der begrundet ønsket om et samlet udbud, men det kunne tænkes, at sendetilladelserne ved et samlet udbud repræsenterer en større værdi, ligesom man ved et enkelt udbud frem for flere separate må forvente lavere samlede udbudsomkostninger.

Imidlertid synes et ønske om et samlet udbud af sendetilladelserne ikke at kunne begrundes de omtalte forlængelser. Det er således muligt at udbyde sendetilladelserne samlet allerede nu, såfremt det forudsættes i udbudsmaterialet, at den vindende tilbudsgiver overtager sendetilladelserne løbende efterhånden som de eksisterende sendetilladelser udløber.

I lyset af vores øvrige konklusioner ovenfor bemærkes, at den nye ordning (indførelse af brugerbetaling m.v.) dog alene vil kunne gennemføres efterhånden som de gældende tilladelser udløber.

4.4 Delkonklusion

På baggrund af ovenstående vurderes, at offentlighedsforpligtelserne, som følger af EF-domstolens praksis, skal iagttages. Kulturministeriet er således forpligtet til – på lige vilkår – at lade de interesserede virksomheder afgive tilbud på de omhandlede sendetilladelser.

5. EF-traktatens regler om statsstøtte

5.1 Principperne

Ifølge EF-traktatens artikel 87(1) er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med fællesmarkedet i det omfang, den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.

Denne bestemmelse har til formål at hindre, at samhandelen mellem medlemsstaterne påvirkes af fordele, som indrømmes af offentlige myndigheder, og som under forskellige former fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner²².

Støttebegrebet omfatter ikke blot positive ydelser såsom tilskud, men ligeledes indgreb, der under forskellige former letter de byrder, som normalt belaster en virksomheds budget, og derved, uden at være tilskud i ordets egentlige forstand, er af samme art og har tilsvarende virkninger²³.

EF-domstolen har således i en række sager understreget, at levering af varer og tjenesteydelser på særligt gunstige vilkår kan anses for statsstøtte. Dette er eksempelvis tilfældet, hvor en stat sælger tjenesteydelser, varer, jord og bygninger til en pris, der er lavere end markedsprisen, og derved giver afkald på en fortjeneste den normalt kunne få²⁴.

²² Se bl.a. sag C-387/92, Banco Exterior de España, Sml. I, s. 877, præmis 12.

²³ Se bl.a. Banco Exterior de España-dommen, præmis 13, og sag C-39/94, SFEI, præmis 58.

²⁴ Se eksempelvis forenede sager 67/85, 68/85 og 70/85, Van der Kooy m.fl. mod Kommissionen, præmis 28, sag C-56/93, Belgien mod Kommissionen, præmis 10, SFEI-dommen, præmis 59, forenede sager T-127/99,

5.2 Anvendelse af ovenstående principper på tildeling af sendetilladelser

I lyset af ovenstående statsstøtteretlige principper synes det uomtvistet, at en ordning, hvorved en stat indrømmer en række virksomheder en rettighed/koncession i form af sendetilladelser (og derved adgangen til brug af de tilgængelige frekvenser²⁵) udgør statsstøtte i det omfang de pågældende radio- og fjernsynsvirksomheder gives en fordel, som de ikke ville være blevet tilført under normale markedsvilkår (se nedenfor, afsnit 5.2.1).

Det bemærkes i den forbindelse, at der efter de principper, som EF-domstolen har opstillet for fortolkningen af Traktatens artikel 87, stk. 1, næppe kan herske tvivl om, at tildelingen af senderrettigheder (1) kan anses for "ydet ved hjælp af statsmidler" og (2) påvirker samhandelen mellem medlemsstater, ligesom støtten – i det omfang den tilfører dem en fordel – begunstiger "visse virksomheder" (de eksisterende rettighedshavere) til ugunst for nytillkommende (udenlandske) fjernsynsvirksomheder (kravet om selektivitet og risiko for fordrejning af konkurrencevilkårene).

5.2.1 Tildeling af sendetilladelser uden betaling af koncessionsafgift medfører en økonomisk fordel

I lyset af ovenstående retspraksis tilføres der modtagerne af sendetilladelserne (koncessionen) en fordel, som de ikke ville have opnået under normale markedsvilkår, såfremt de har modtaget sendetilladelserne uden at betale markedsprisen herfor.

Som allerede omtalt er der i den foreliggende sag hidtil sket tildeling af sendetilladelser uden opkrævning af betaling (koncessionsafgift) herfor, ligesom det efter lovforslaget vil være muligt at udskyde (udbud og) betaling af en koncessionsafgift indtil den 31. oktober 2009.

Spørgsmålet er således, om sendetilladelsernes markedsværdi overstiger det af staten opkrævede beløb (0 kr.).

En række principper for vurdering af markedsværdien af en rettighed tildelt af staten kan udledes af Meddelelse fra Kommissionen om statsstøtteelementer i forbindelse med offentlige myndigheders salg af jord og bygninger, citeret ovenfor.

Det fremgår af den nævnte Meddelelse (Afsnit II.1), at "*[s]alg af jord og bygninger efter et tilstrækkelig publiceret, offentligt og betingelsesløst udbud, der kan sammenlignes med en auktion, hvor det højeste eller eneste tilbud accepteres, er pr. definition et salg til markedsværdien og indeholder følgelig ingen statsstøtte.*"

Det fremgår ligeledes af den nævnte Meddelelse, at en offentlig myndighed alternativt kan lade udføre "*en uafhængig vurdering af en eller flere vurderingssagkyndige, før der indledes forhandlinger om salg, for at fastlægge en markedsværdi på grundlag af almindeligt accepterede markedsindikatorer og vurderingsstandarder. Den således fastlagte markedspris er den laveste købspris, der kan aftales, uden at der foreligger statsstøtte.*"

T-129/99 og T-148/99, Territorio Histórico de Álava - Diputación Foral de Álava, præmis 72-73, og sag T-274/01, Valmont Nederland, præmis 44-45.

²⁵ Baggrunden for kravet om tilladelse for at kunne udøve lokal radio- og fjernsynsvirksomhed er det begrænsede antal sendemuligheder (frekvenser), der er til rådighed. Tildeling af en (netværks)sendetilladelse efter radio- og fjernsynslovens § 54, stk. 1 er således uløseligt knyttet sammen med spørgsmålet om tildeling af en sendemulighed (frekvens).

Om end Meddelelsen udtrykkeligt regulerer salg af offentlige bygninger og jord, synes dens principper i vidt omfang at kunne overføres på andre situationer, hvor staten tildelel virksomheder goder (herunder koncessioner), der har en kommerciel værdi, og hvor det gælder om at fastsætte den rette markedspris.

I forlængelse af vores drøftelser i forrige afsnit, synes der i nærværende tilfælde hverken at være tegn på, at sendetilladelseerne hidtil er blevet tildelt under hensyntagen til ovenstående principper eller at dette vil være tilfældet ved den nye lovs ikrafttræden.

5.2.1.1 Den hidtidige tildeling af sendetilladelse

Efter vores oplysninger ses de eksisterende tilladelse ikke at have været tildelt i forbindelse med et tilstrækkeligt publiceret, offentligt og betingelsesløst udbud, idet det erindres, at ovennævnte Meddelelse bl.a. stiller krav om international offentliggørelse²⁶.

Tildeling er hidtil sket i henhold til Bekendtgørelse om lokal radio- og fjernsynsvirksomhed²⁷. Bekendtgørelsens § 7, stk. 2, er formuleret således: "*Indkaldelse af ansøgninger sker i almindelighed ved offentligt opslag*". Henset til sin ordlyd ("*sker i almindelighed*") synes bestemmelsen imidlertid ikke at kunne tolkes derhen, at der eksisterer en *pligt* til at foretage offentligt opslag forud for en tildeling. Under alle omstændigheder vil et sådant opslag næppe i sig selv opfylde de i Meddelelsen opstillede krav om bl.a. international offentliggørelse.

Endvidere har vi ikke kendskab til, at der forud for tildeling af sendetilladelseerne er blevet foretaget en analyse af sendetilladelseernes markedsværdi – endsige at en sådan analyse skulle være blevet foretaget af "en eller flere [uafhængige] vurderingssagkyndige".

Myndighedernes (radio- og tv-nævnenes) undladelse af at iagttage ovennævnte procedurer i forbindelse med tildeling af sendetilladelseerne gør det umuligt at foretage en objektiv vurdering af markedsværdien²⁸.

Det kan derfor ikke udelukkes, at den hidtidige tildeling af sendetilladelse har påført rettighedshaverne en fordel, som de ikke ville have opnået under normale markedsvilkår, og som derfor udgør ulovlig (uanset) statsstøtte.

5.2.1.2 Den fortsatte tildeling af sendetilladelse indtil 31.10.2009.

I det omfang den nye lov (1) reelt betyder en ophævelse af de forskellige lokal-tv-forpligtelse, der måtte have berettiget *must carry*-status og (2) tillader indførelse af brugerbetaling, øges den kommercielle værdi af sendetilladelseerne som nævnt væsentligt. Hertil kommer, at der vil blive mulighed for at erhverve sendetilladelseerne samlet,

²⁶ Se Meddelelsens punkt II.1.a, citeret i forrige afsnit.

²⁷ Se Bekendtgørelse nr. 104 af 18. februar 2004.

²⁸ Det er i den forbindelse ligeledes umuligt at vurdere, om (- og i bekræftende fald i hvilket omfang -) de hidtidige "lokal-tv-forpligtelse", der har givet de eksisterende rettighedshavere "must carry"-status, har medført udgifter, der har reduceret sendetilladelseernes markedsværdi. Hvad angår sådanne forpligtelse fremgår det af Meddelelsen, at "*[s]ærlige forpligtelse, som er i offentlighedens interesse [...] kan pålægges ved salget, forudsat at enhver potentiel køber skal og principielt er i stand til at opfylde dem, uanset hvilken virksomhed han driver, eller om han driver nogen form for virksomhed. Den økonomiske ulempe som følge af sådanne forpligtelse bør vurderes særskilt af uafhængige vurderingssagkyndige og kan eventuelt modregnes i købsprisen. Forpligtelse, som det i det mindste delvis vil være i køberens egen interesse at opfylde, bør vurderes under hensyntagen til dette forhold[...]*".

hvorved de bliver langt mere attraktive for nytillkommende virksomheder (dvs. virksomheder, der ikke deltager i TvDanmark-samarbejdet).

Som nævnt i forrige afsnit bekræftes den økonomiske værdi bl.a. af den omstændighed, at det forudsættes, at sendetilladelseerne fremover skal tildeles mod betaling af en koncessionsafgift, ligesom MTG's beregninger viser, at sendetilladelseerne vil have en betydelig økonomisk værdi.

Ved at tillade, at de eksisterende rettighedshavere beholder deres sendetilladelser uden at betale en afgift, der modsvarer markedsværdien, må det antages, at disse virksomheder tilføres en økonomisk fordel, der udgør anmeldelsespligtig statsstøtte.

5.2.2 Supplerende betragtninger

Det følger af ovenstående, at der er holdepunkter for at mene, at den hidtidige tildeling af sendetilladelser er blevet foretaget i strid med EF-traktatens bestemmelser om statsstøtte. Denne konklusion vil have så meget desto større vægt, såfremt det fremlagte lovforslag bliver vedtaget, hvorved der sker en væsentlig værdiforøgelse af sendetilladelseerne.

Det må antages, at den nævnte fordel i princippet vil kunne fjernes (og at der således ikke foreligger statsstøtte), såfremt staten pålægger de eksisterende rettighedshavere at betale markedsprisen for sendetilladelseerne. Det er dog tvivlsomt, om markedsprisen vil kunne blive fastlagt af den danske stat uden afholdelse af et tilstrækkeligt publiceret og offentligt udbud, idet det bemærkes, at værdien af sendetilladelseerne vil skulle vurderes på grundlag af den pris, som en effektivt drevet fjernsynsvirksomhed vil byde.

5.3 Støtte skal anmeldes til Europa-kommissionen, før den ydes

Det følger af EF-traktatens artikel 88, stk. 3, at statsstøtte skal anmeldes og godkendes af Europa-kommissionen, før den ydes.

Således vil også ovennævnte statsstøtteretlige aspekter af det fremlagte lovforslag skulle anmeldes til Europa-kommissionen og godkendes af denne, før lovforslaget kan træde i kraft.

Konsekvensen af manglende anmeldelse er, at støtten må anses for ulovlig og kan anfægtes ved de nationale domstole.

København, den 3. oktober 2005
Simon Evers Hjelmberg

Michael Honoré